WARIES MISDAADREEKS · Nº 187

Sluisgeld in Velsen

De zaak van de valse vondst

PODCASTSCRIPT VAN EEN TRUE-CRIMESERIE
IN ACHT AFLEVERINGEN, MET ALLE BIJLAGEN

UITGEVERIJ WARIES

Inhoud

Aan de lezer	4
Wie is wie	6
Kaart: Velsen	7
Aflevering 1 · De vondst	8
Aflevering 2 · De vinder	16
Aflevering 3 · Het eiland	23
Aflevering 4 · De kenners	30
Aflevering 5 · De hamer	36
Aflevering 6 · Goud	45
Extra · Post van luisteraars	51
Aflevering 7 · De heg	55
Aflevering 8 · De sluis	64
Werkbladen	73
Antwoordformulier	76
Hints (op hun kop)	78
Verzegeld: aflevering 9	81
Nawoord	88

De afleveringen staan in de volgorde waarin ze zijn uitgezonden. Tijdcodes (bijvoorbeeld `00:12:15`) geven aan hoe ver je in de aflevering bent. Tekst tussen vierkante haken beschrijft wat je hoort. Bij elke aflevering horen bijlagen: de documenten die de makers kregen, vonden of zelf maakten.

Aan de lezer

Dit is een puzzelboek, geen roman. Je leest het script van een podcastserie van acht afleveringen, met alle bijlagen erbij. De makers ontdekken aflevering na aflevering dat een gouden munt vals is, maar ze durven niet te zeggen wie hem gemaakt heeft. Jij wel, als je goed leest.

Alles wat je nodig hebt, staat in dit boek. Niet alles wat mensen zeggen, is waar. Sommigen liegen om zichzelf te beschermen, anderen omdat ze zich schamen, en één persoon liegt omdat hij of zij iets te verbergen heeft. Let op wat mensen zeggen, maar vooral op wanneer ze het konden weten.

JE OPDRACHT

Beantwoord deze vijf vragen. Noteer bij elk antwoord de pagina's waarop je je bewijs vond.

1. De munt is vals. Welke twee aanwijzingen, uit verschillende delen van het boek, bewijzen dat?
2. Wanneer, en op welke manier, kwam de munt in de berg grond van villa Slotzicht?
3. Wie maakte de munt en stopte hem in de grond? Laat zien waarom elke andere verdachte afvalt.
4. Waarom deed de dader het, en waarom verdiende de dader er zelf niets aan?
5. Wie sprak op 3 maart 2026 de voicemail in, en hoe weet je dat?

Speelduur. Reken op drie tot vier uur. Je kunt het alleen doen of samen, bijvoorbeeld door de afleveringen hardop te lezen met de rollen verdeeld.

Werkbladen. Achterin vind je drie werkbladen en een antwoordformulier. Gebruik ze; de oplossing vraagt om het combineren van details die ver uit elkaar staan.

Wie is wie

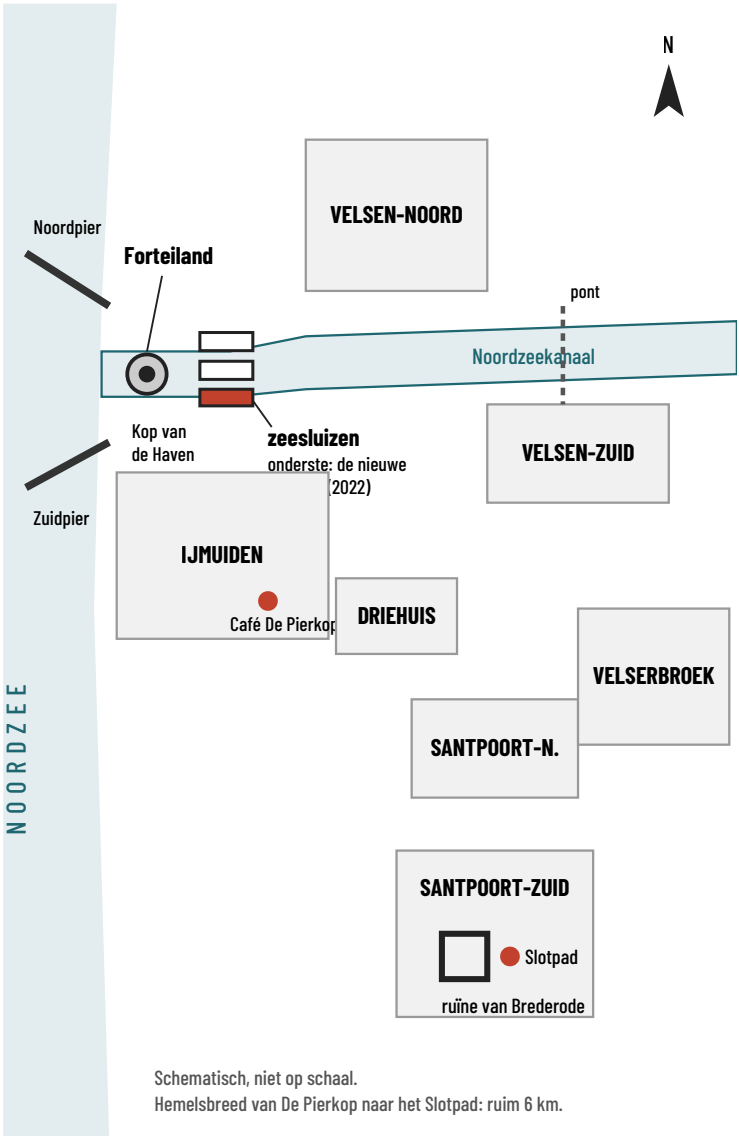
In volgorde van verschijnen.

Noor Kaya	maker en presentator van de podcast Sluisgeld (Kustlicht Audio)
Thijs Rozendaal	maker en presentator van de podcast
Agnes Rijkhoff	71, oud-muzieklerares, eigenaar van villa Slotzicht aan het Slotpad in Santpoort-Zuid
Ruud Stam	63, oud-baggeraar uit IJmuiden, amateurzoeker met een metaaldetector, vinder van de munt
Kees Brouwer	schipper van de sloep De Zeekoet, vaart naar het Forteiland
Gerard Zonneveld	(1938-2011), kraanmachinist, vond in 1978 de ‘Forteilandschat’
Erik Zonneveld	54, zoon van Gerard, secretaris van de Numismatische Kring Velsen
Marijke Overbeek	61, numismaat in Haarlem, verklaarde de munt echt
Frits Kalff	59, directeur van Veilinghuis Spaarnestad in Haarlem
mr. A. Dekkers	advocaat van de Zwitserse koper
Joost Lindeman	56, edelsmid in IJmuiden
Mo Bakkali	39, hovenier, groef de drainagesleuf
Hans Duijvestein	buurman van Agnes, Slotpad 6, heeft een deurbelcamera

DE MUNT

De ‘Brederode-schild’: een gouden munt van 3,51 gram en 28 millimeter op naam van Walraven van Brederode. Gevonden op zaterdag 13 mei 2023, geveild op zaterdag 18 november 2023 voor een hamerprijs van € 412.000.

Velsen

Schematisch, niet op schaal.
Hemelsbreed van De Pierkop naar het Slotpad: ruim 6 km.

AFLEVERING 1

De vondst

Uitgezonden dinsdag 14 april 2026 — 38 minuten

In deze aflevering. *Een anonieme voicemail. Een gouden munt van vierhonderdtwaalfduizend euro. En een tuin naast de ruïne van Brederode, waar alles begon.*

00:00:00

[KOUDE OPENING. Een telefoon die overgaat, een piep, dan een stem die door een programma is vervormd: hoog en blikkerig.]

VOICEMAIL U maakt toch die verhalen over oude zaken? Dan heb ik er een voor u. Die gouden munt van Brederode. Vierhonderdtwaalfduizend euro.

Dat ding heeft nooit in Santpoort gelegen. Vraag de koper maar wat er aan de korst zat. Schelpjes. Schelpjes die er in veertien zesentwintig nog niet waren.

Het is geen schat. Het is sluisgeld.

[Klik. Stilte. Dan de tune: een lage synthesizertoon en het doffe bonzen van golfslag tegen een sluisdeur.]

00:00:41

NOOR Dit bericht stond op dinsdag 3 maart, om twee minuten voor één 's middags, op de voicemail van onze redactie. Afzender: een prepaidnummer dat sindsdien niet meer werkt.

THIJS De stem is vervormd met zo'n app die je gratis kunt downloaden. Man of vrouw, jong of oud: we weten het niet.

NOOR Ik ben Noor Kaya.

THIJS En ik ben Thijs Rozendaal. Dit is Sluisgeld, een serie van Kustlicht Audio over een gouden munt, een tuin

in Santpoort-Zuid, en de vraag hoe een stukje metaal van drieënhalve gram vierhonderdtwaalfduizend euro kan opbrengen terwijl het misschien niet ouder is dan jij en ik.

00:01:30

EEN UNICUM

NOOR Laten we beginnen bij wat iedereen weet. Of dacht te weten. Op zaterdag 13 mei 2023 vindt een amateur met een metaaldetector in de tuin van een villa aan het Slotpad, pal naast de ruïne van Brederode, een gouden munt.

THIJS Niet zomaar een munt. Op de voorzijde staat een schild met een klimmende leeuw en daaroverheen een barensteel, zo'n balk met hangertjes. Het wapen van de heren van Brederode. Langs de rand staat WALRAVEN, DNS DE BREDERODE. Heer Walraven van Brederode.

NOOR Op de keerzijde een gebloemd kruis. Drieënhalve gram goud, achtentwintig millimeter doorsnee.

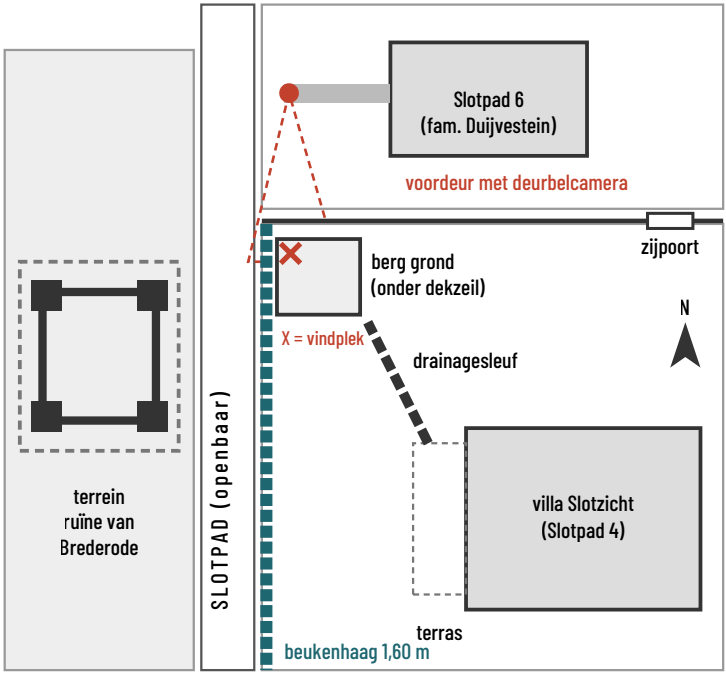
THIJS Walraven van Brederode stierf in 1417. Volgens de veilingcatalogus is de munt vermoedelijk in 1426 in de grond geraakt, toen het kasteel bij een beleg zwaar werd beschadigd. Vandaar dat jaartal in de voicemail: veertien zesentwintig.

THIJS De sensatie is dat zo'n munt nooit eerder is gezien. Nergens. Geen museum, geen catalogus. De heren van Brederode waren machtig, maar dat ze eigen gouden munten sloegen, daar was geen enkel bewijs voor. Tot deze munt.

NOOR Een unicum dus. En een unicum is in de muntenwereld ongeveer wat het laatste puzzelstuk is voor iemand die al dertig jaar aan dezelfde puzzel werkt. Daar betalen mensen voor.

THIJS Op zaterdag 18 november 2023 gaat de munt onder de hamer bij Veilinghuis Spaarnestad in Haarlem. Inzet: honderdtwintigduizend euro. Hamerprijs: vierhon-

BIJLAGE 1.1 Schets van de tuin van villa Slotzicht, getekend door Noor naar aanwijzing van Agnes Rijkhoff (niet op schaal)

De berg grond lag in de noordwesthoek van de tuin, tegen de beukenhaag langs het Slotpad. De tuin is alleen bereikbaar via het huis, via de zijpoort of door of over de heg. Het kruisje is de vindplek die Ruud Stam aanwees.

BIJLAGE 1.2 Krantenknipsel, De Kennemer Koerier, woensdag 17 mei 2023

Gouden ‘unicum’ in tuin bij Brederode

Amateurzoeker vindt mogelijk eerste gouden munt van de heren van Brederode

SANTPOORT-ZUID – Een amateurzoeker uit IJmuiden heeft zaterdag in een tuin aan het Slotpad, op een steenworp van de ruïne van Brederode, een gouden munt gevonden die volgens kenners weleens uniek zou kunnen zijn. Op de munt staat de naam van Walraven van Brederode, die rond 1400 heer van Brederode was.

‘Ik zocht in de grond die uit een drainagesleuf kwam,’ vertelt de vinder (60), die alleen met zijn voornaam Ruud in de krant wil. ‘Twee uur lang alleen kroonkurken, en toen dit.’ De munt zat onder het zand. ‘Thuis heb ik hem zelf schoongemaakt, met gedestilleerd water en een zacht penseeltje. Niks geen chemie, dat doe je niet bij goud.’

De vondst is gemeld bij de gemeente. Volgens de vinder wordt de munt binnenkort beoordeeld door een deskundige. ‘Als hij echt is, is het een topstuk. Maar ik juich pas als het zwart op wit staat.’

De eigenaar van de tuin wil niet met naam in de krant.